

NOKIAN
KAUPUNKI

Hyvinvointitilinpäätös 2022

Hyvinvoiva ja osallistuva nokialainen

13.4.2023

HYVINVOIVA JA OSALLISTUVA NOKIALAINEN

**ILMIÖT, JOTKA TUKEVAT
TAI HAASTAVAT NOKIALAISTEN
HYVINVOINTIA**

Hyvinvointia edistävät kaupunkiympäristöt

Arjen haasteet ja niistä selviytyminen

Yksinäisyys ja syrjäytyminen

Päihteet ja mielenterveys

**Edistämme hyvinvointia
tukevaa ja sujuvaa arkea**

Kaupunkiympäristömme tukee nokialaisten hyvinvointia

**Edistämme mielen
hyvinvointia ja ehkäisemme
päihteidenkäytön haittoja**

**Tuemme kuntalaisten
osallisuutta ja yhteisöllisyyttä**

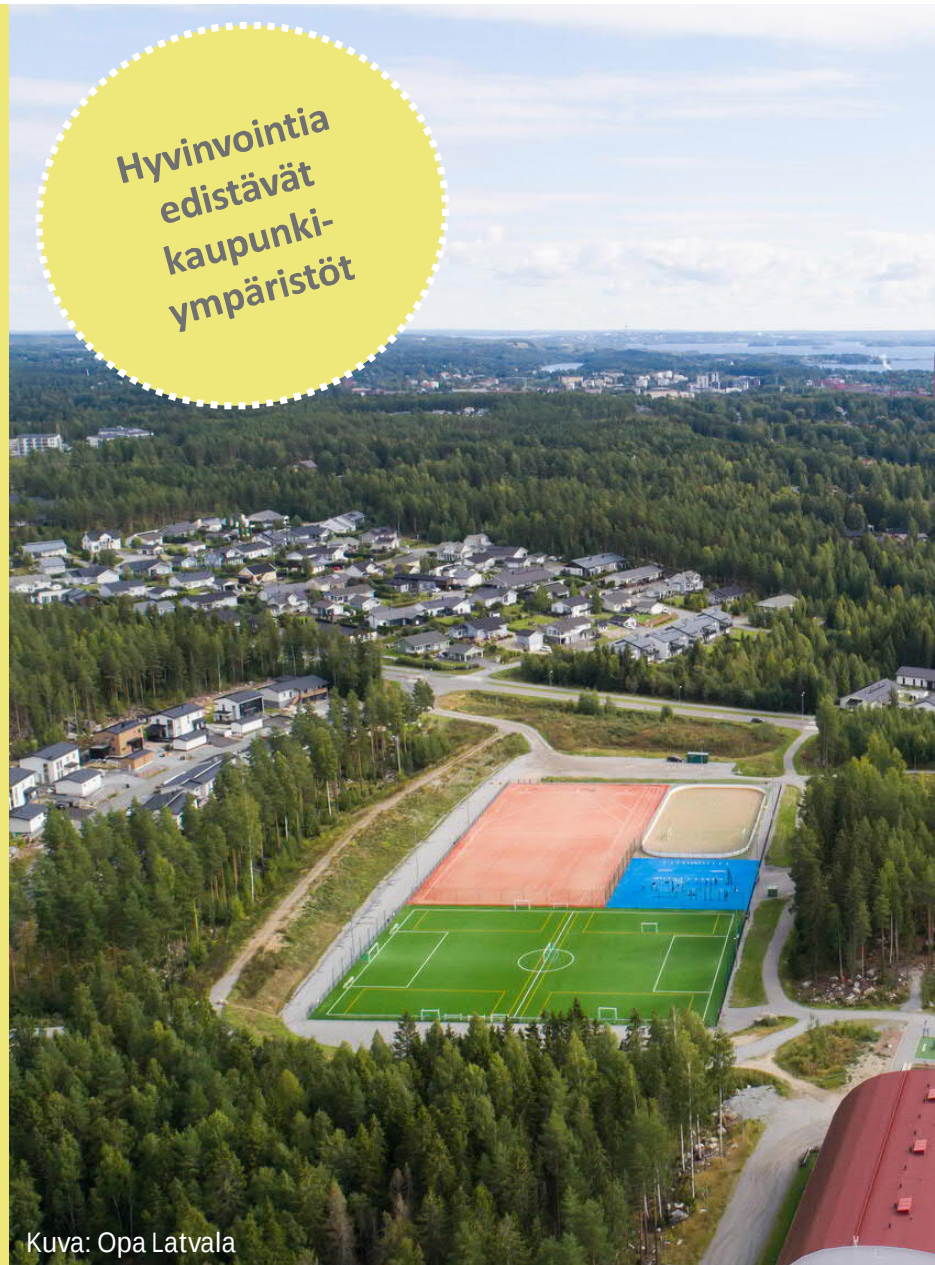
Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia

Otetaan huomioon asumisen ja eri asuinalueiden tarpeet.

Kehitetään vapaa-ajan ympäristöjä ja palveluverkkoa.

Edistetään ja tuetaan kaikkia liikkumisen muotoja.

Hyvinvointia
edistävät
kaupunki-
ympäristöt

Kuva: Opa Latvala

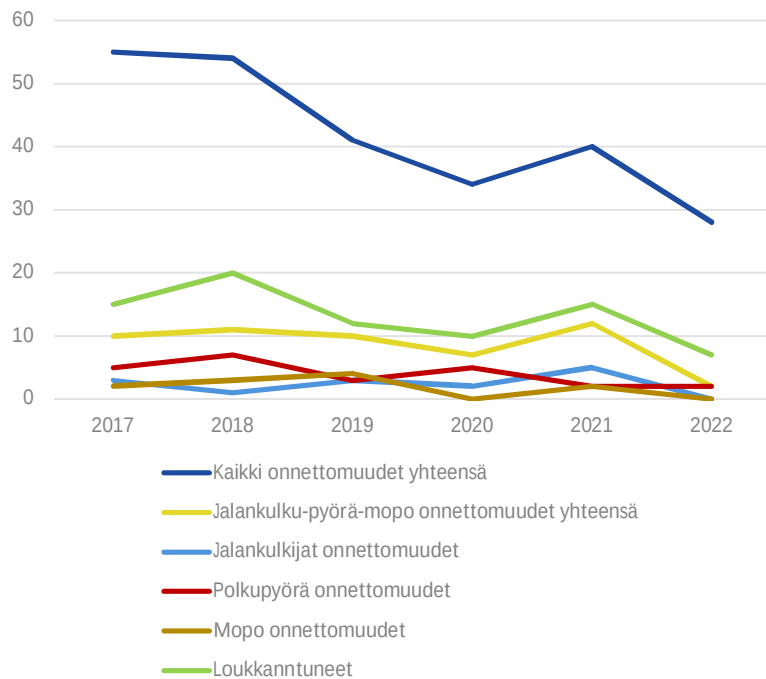
Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia

- Ulkoilun ja liikkumisen olosuhteita suunniteltiin ja kehitettiin
 - Menkalan tekonurmikenttä muutettiin lämmitettäväksi tekonurmikentäksi, joka mahdollistaa harjoittelun myös talviaikaan.
 - Uusi Emäkosken koulu ja sen monipuolinen piha-alue sekä ulkokuntosali valmistuivat.
 - Penttilänpuiston puistokäytävät kunnostettiin.
 - Vihnusjärvelle rakennettiin esteetön uimalaituri.
 - Harjuniityn ulkoliikuntakeskukseen lisättiin ulkokuntosali.
 - Markluhdanlahdelle rakennettiin esteetön lintutorni ja luontopolku.
 - Poutunpuiston leikkipaikka uudistettiin.
- Keskeisiä kaupunkiolosuhteita edistettiin
 - Strategista yleiskaavaa kehitettiin järjestämällä kaikille avoimia työpajoja. Kaava tulee luomaan kokonaiskuvaa kaupungin kasvusta ja tulevaisuuden suunnista maankäytössä.
 - Uuden uimahallin esiselvitystä valmisteltiin.
 - Kaupungin uuden palloiluhallin rakentaminen käynnistyi.
 - Lukion ja ammattikoulun yhteinen Silta-kampus otettiin käyttöön.
 - Valtuusto teki päätöksen keskustan nuorisotilan siirtämisestä toimintaan paremmin soveltuviin tiloihin Pirkkalaistorille.
 - Nokian kaupungin joukkoliikenteen uudistus ja uusi linjastosuunnitelma toteutettiin keväällä 2022. Uudet linjastot ja aikataulut tulevat käyttöön kesäkaudelle 2023.
 - Matkakeskuksen ja lähijuna-aseman rakennussuunnittelu alkoi.
 - Harjuniityn seisakkeen osayleiskaava ja osayleiskaavan muutoksen kaavaehdotusta valmisteltiin.
- Kaupungin kulttuuriympäristöjä kehitettiin
 - Jarno Vesalan *Valokeilassa* -videoteos julkistettiin kirjasto- ja kulttuuritalo Virran julkisivussa.
 - Emäkosken uuteen koulurakennukseen sijoitettiin uudistettuna *Juuret ja siivet* -tilataideteos.
 - Kaupungin hallituksen päätöksellä perustettiin taidehankintaryhmä.
 - Kaupungin tilojen laajempaa käyttöä pilotoitiin antamalla Taidetalo kulttuuri- ja kansalaistoiminnan seuraparlamentin hallinnoitavaksi.
- Lapsivaikutusten arvioinnin koulutusta on suositeltu ja tarjottu kaikille palvelu- ja tulosaluejohtajille. Koulutuksen suorittaneiden määrä on ollut vielä hyvin matala.
- Lasten osallisuutta kaupunkiympäristön suunnittelussa on lisätty mm. infran suunnitelmissa ja selvityksissä (mm. liikenneturvallisuussuunnitelma ja ajonopeus- ja käyttäjäselvitys).

Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia

Keskeisiä tilastoja

Poliisin tietoon tulleet liikenneonnettomuudet
katuverkolla 2017-2022

Palveluiden saavutettavuus	2021
Enintään 1 km etäisyydellä ala-asteesta asuvien ala-asteikäisten osuus, %	39,7
Enintään 2 km etäisyydellä yläasteesta asuvien yläasteikäisten osuus, %	33,9
Enintään 3 km etäisyydellä lukiosta asuvien lukioikäisten osuus, %	64,3
Enintään 1 km etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkistä asuvat, % asukkaista	61,9
Enintään 2 km etäisyydellä päivittäistavarakaupasta asuvan väestön osuus, %	89,4

Tapaturmat	2020	2021
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta	97,7	96,6
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta	140,6	147,3

Kaupunkiympäristön turvallisuus	2019	2020	2021
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta	6,3	5,8	5,1
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenne rikkomukset / 1 000 asukasta	30,9	42,2	13,6

Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia

Huolenaiheita:

- Esteettömyys pyritään ottamaan leikki- ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelussa aina huomioon, mutta toteutuksessa ongelmia. Esteettömyyden toteuttaminen vaatisi nykyistä vahvempaa tahtotilaa ja enemmän resursseja. On myös tunnistettu, että esteettömyys lisää esim. mopoautoilla tehtävää ilkivaltaa
- Kaupunki kasvaa ja sen myötä tarvitsee tarkastella myös palveluverkon kattavuutta ja palveluiden riittävää saavutettavuutta. Palveluiden sijainti ja kuntalaisten yhdenvertaista mahdollisuutta käyttää palveluita tulisi arvioida palveluverkkoa kehitettäessä.
- Kasvavassa kaupungissa on tarve saada käyttöön enemmän tiloja ja lisätä tilojen nykyistä käyttöastetta, jotta asukkailla on mahdollisuus päästä opiskelun ja harrastuksen parissa kohtaamaan muita yhteisön jäseniä. Vapaa sivistystyö sekä taiteen perusopetus tarvitsevat eri aineille ja taiteenaloille soveltuvia saavutettavia tiloja kaupungin keskustassa.
- Etelä-Nokiassa ei ole nuorisotilaa ja se asettaa nuoret eriarvoiseen asemaan palveluiden saavutettavuudessa. Emäkosken koulun yhteiskäyttötila ei sovellu kattavan nuorisotilatoiminnan toteuttamiseen. Nuorisopalveluissa pitkän aikavälin palveluverkoston supistuminen johtaa nuorten alueelliseen eriarvoisuuteen.
- Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys asettaa tällä hetkellä haasteita. Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelun yhteydessä tulee huomioida riittävä väljyys. Lapsen tuen järjestäminen tarkoituksenmukaisesti, pysyviä vuorovaikutussuhteita ja niiden jatkumoa tukien ei onnistu liian monen lapsen osalta.
- Liikenneturvallisuusselvityksessä laadittiin 8 miljoonan euron toimenpidelistä, jota toteutetaan hiljalleen. Ongelmia on muun muassa koetussa liikenneturvallisuudessa, joka vaikuttaa mm. siihen, millä ja miten kuljetaan kouluun, ajonopeuksiin, sekä nuorten liikenneonnettomuuksiin, joiden määrä on Nokiassa suurempi kuin naapurikunnissa.
- Ennakkovaikutusten arviointien (EVA) käyttö on vielä suhteellisen matalaa ja työntekijät kokevat toteuttamisen usein aikataulujen tai osaamisen näkökulmasta haastavana. Ennakkovaikutusten arviointia tulisi toteuttaa matalammalla kynnyksellä ottaen huomioon erilaiset näkökulmat. Toteutettuja ennakkovaikutusten arviointia tulisi myös pyrkiä hyödyntämään laajemmin kaupungin työssä sekä uusien ennakkovaikutusten arviointien pohjatietona.
- Lapsivaikutusten arviointia sekä lasten ja nuorten kuulemista kaupunkiympäristöjen suunnittelussa tulee kehittää edelleen yhteistyössä heidän kanssaan.

Edistämme hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea

Tehdään hyvinvointia edistävästä arjen
valinnoista helppoja ja houkuttelevia.

Kehitetään palveluita tukemaan
kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja arjessa
kohtaamia haasteita.

**Arjen
haasteet ja
niistä
selviytyminen**

Kuva: Opa Latvala

Edistämme hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea

Hyvinvointiviestintää ja kuntalaisten omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä vahvistettiin

- Nepsy tietoa ja tukea lisättiin vanhemmille järjestetyillä nepsy-ensitietoluennoilla sekä uudistamalla kirjastossa toimivaa Nepsy-välinelainaamo.
- Liikkeellä-lehden avulla viestittiin vapaa-ajan ajankohtaisista asioista ja pyrittiin vahvistamaan kuntalaisviestintää.
- Aukkaille suunnattua hyvinvoinnin edistämisen tietoa vahvistettiin kehittämällä elintapatietoa koskevia Hyvinvoiva nokialainen -sivuja ja perheiden arkea tukevia Perheiden Nokia -sivuja.
- Perheiden arkea tuettiin perhekeskusverkoston järjestämällä kohtaamispaikkatoiminnalla.
- Ikäihmisten digiosaamista tuettiin Mukanetin vertaisohjaajien toteuttaman ilmaisen digiopastuksen avulla.
- Nuorten hyvinvointia tuettiin suunnittelemalla koulunuorisotyön laajentamista 2. asteelle ja toteutukseen saatiin rahoituspäätös Aluehallintovirastolta.
- Nuorten moottoripajatoimintaa suunniteltiin kaupunkivaltuuston valtuustoaloitteen pohjalta tekemän päätöksen mukaisesti.

Kaikenikäisten kuntalaisten mahdollisuuksia kulttuuriin kehitettiin

- Nokian kaupungin kulttuuriohjelmaa valmisteltiin poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Ohjelma hyväksytään 2023.
- Aikuisille tarjottiin maksutonta, matalan kynnyksen kulttuuriohjelmaa kirjastossa ja kirjastoauton välityksellä.
- Ikäihmisille suunnattuja kulttuuripalveluja vietiin Lähitori Setorille säännöllisesti.

Arjen hyvinvointia vahvistettiin palveluiden avulla

- Aukkaiden ajankohtaisiin haasteisiin ja perheiden arjen tueksi kehitettiin Pirkan opiston kurssitarjontaa maksuttomien tai edullisten kurssien muodossa.

Edistämme hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea

Keskeisiä tilastoja

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, %	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	18,6	22,7	26
Perusopetus 8. ja 9. lk	36,4	39,3	40,1
Lukio 1. ja 2. vuosi	34,6	38,4	33,4
Ammatillinen oppilaitos	53,9	53,2	51,6

Ei syö koululounasta päivittäin, %	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk (pääruoka)	16,4	25,1	23,7
Perusopetus 8. ja 9. lk	40,9	43,5	35,6
Lukio 1. ja 2. vuosi	36,9	41,1	24,1
Ammatillinen oppilaitos	28,5	38,2	37,2

Oppilaat, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, %	2022	HVA 2022
5. luokka	33,3	36,8
8. luokka	45,7	42,6

Liikunta	2021	2022
Kaupungin ohjattuihin terveysliikuntaryhmiin osallistuneet	7 818	15 910
Liikuntaneuvonnan käynnit	191	278
Liikuntapaikkojen kävijämäärät	421 542	428 581

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, %	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	78,4	83,5	79,3
Perusopetus 8. ja 9. lk	44,2	44,8	51,1
Lukio 1. ja 2. vuosi	49,4	52,8	61,2
Ammatillinen oppilaitos	27,8	40,2	39,4

Harrasta Nokialla -toiminta	2022
Järjestettyjen ryhmien määrä keväällä	80
Järjestettyjen ryhmien määrä syksyllä	45
Tavoittavuus keväällä perusopetuksen oppilaista	n. 900 (21 %)
Tavoittavuus syksyllä perusopetuksen oppilaista	n. 600 (15 %)

Pirkan opiston toiminta	2021	2022
Kursseille osallistuneiden henkilöiden määrä	8120	10 038
Kurssimäärä	854	2972

Edistämme hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea

Huolenaiheita:

- Kuntatasoista tilastotietoa on erittäin niukasti saatavilla aikuisten, ikäihmisten ja alle kouluikäisten lasten hyvinvoinnista Tämä vaikeuttaa hyvinvoinnin tilanteen arviointia, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia pitkällä aikavälillä sekä tiedolla johtamista.
- Yleinen hintojen nousu on vaikuttanut asukkaiden ostokäyttäytymiseen. Ostettujen kalatuotteiden päiväkulutuskassi ja niiden ostamiseen käytettiin pienempi osa ruokabudjetista. Hedelmiin ja vihanneksiin käytetty osuus budjetista pysyi lähes ennallaan, joka kasvavien kustannusten myötä tarkoitti päivittäisen kulutuksen laskua. Hintojen noususta huolimatta energiajuomien kulutus sekä niiden ostamiseen käytettävä osuus budjetista kasvoivat (PUHTI-hanke)
- Lasten ja nuorten fyysinen kunto on huolestuttava. Mittarien tulokset osoittavat että yli kolmasosan lapsista ja nuorista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.
- Lasten ja nuorten syömiseen liittyy merkittävä huoli. Yhä useampi nuori ei syö koululounasta tai aamupalaa arkiaamuisin ja trendi on viime vuodet ollut kasvava. Syömättä jättäminen on hieman yleisempää tytöillä kuin pojilla.
- Ohjatun liikunnan ryhmiin osallistuminen on koronavuosien jälkeen alkanut palautumaan. Ikäryhmistä kuitenkin erityisesti ikäihmiset eivät ole palanneet ohjattujen liikuntapalveluiden piiriin samassa määrin.
- Hävikkiruokakokeilun toiminnan laajentaminen vaatii edelleen kehittämistä. Tällä hetkellä hävikkiruokaa jaetaan Harjuniityn nuorisotiloilta, mutta tarvetta toimintatavan laajentamiselle on olemassa.
- Digitaalinen hyvinvointi on noussut esiin uutena haasteena. Digitaaliset laitteet ja palvelut tuovat hyötyjä ja haasteita arkeen ja ne ovat yhteydessä hyvinvoinnin eri osa-alueisiin. Nuorten ruutuajan on todettu lisääntyneen ja lapset sekä nuoret myös kohtaavat yhä enenevässä määrin haasteita verkossa.

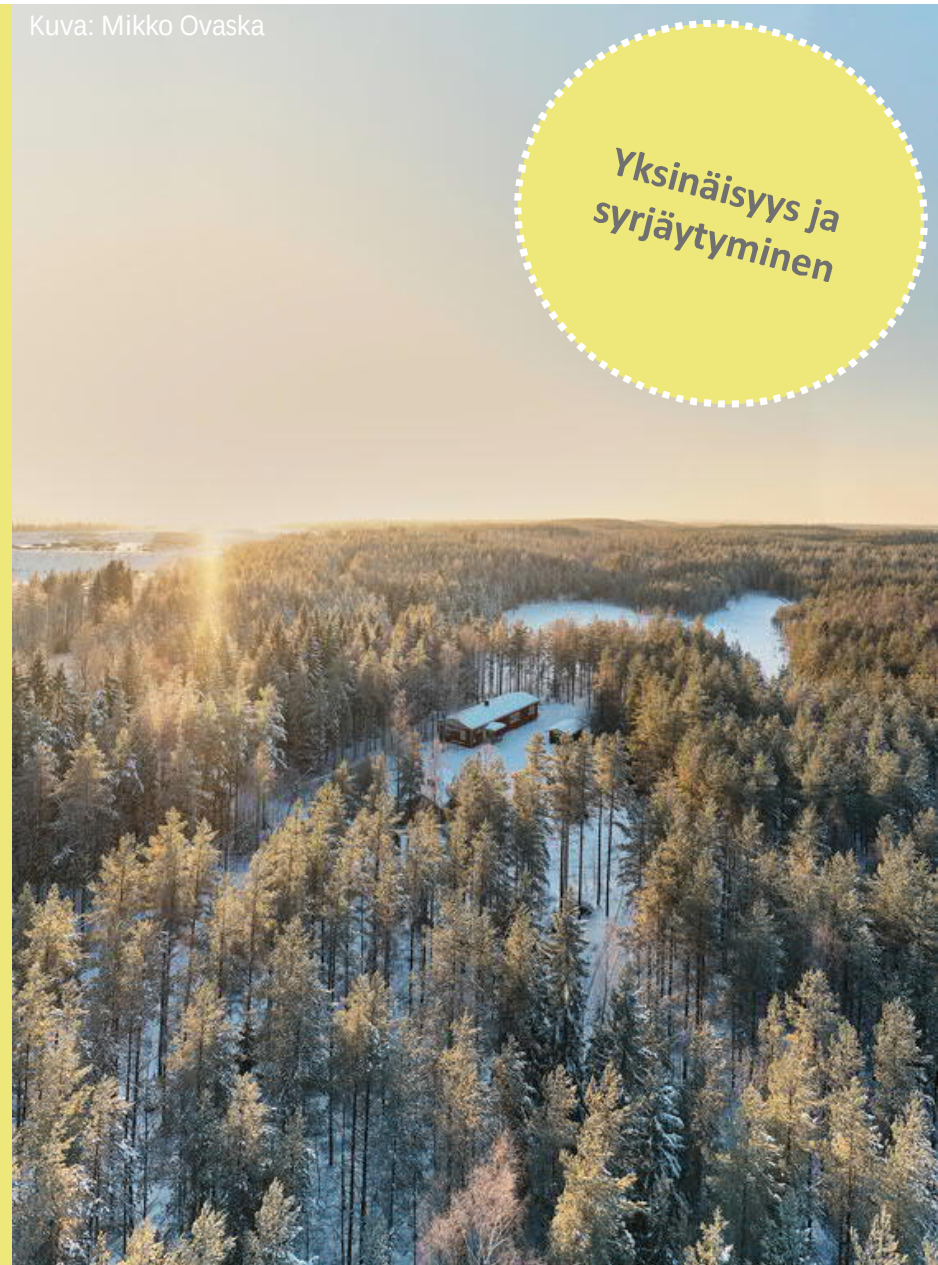
Tuemme kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Puututaan riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa.

Edistetään kansalaisyhteiskunnan mahdollisuutta kuntalaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden alustana.

Kuva: Mikko Ovaska

*Yksinäisyys ja
syrjäytyminen*

Tuemme kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Opiskelu, työllisyys ja kotoutuminen

- Poissaoloihin puuttumisen malli muuttui läsnäolomalliksi perusopetuksessa ja niihin liittyviä toimintatapoja kehitettiin ja yhtenäistettiin. Poissaolojen kertymisen automaattiset ilmoitukset otettiin käyttöön.
- Koulupudokkuuden ehkäisemiseksi koulujen nivelvaiheiden käytäntöjä yhtenäistettiin ja 2.asteen pudokkaiden ohjaamista varten palkattiin opinto-ohjaaja. Osaamista vahvistettiin Tuetusti toiselle asteelle -hankkeen avulla.
- Nuorten työllisyyttä tuettiin kesätyösetelien (93 + omat yritykset 22) sekä kesäduunipajojen (24 nuorta) avulla. Nuorten työpajatoiminta sovittiin siirtyvän kaupungin toiminnaksi Varikolle.
- Työllisyyden edistämiseksi kuntakokeiluja päätettiin jatkaa 2024 asti, valmistautuminen TE- palveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnille 2025 alkaen aloitettiin ja uudistukseen liittyvä Pirkanmaan palvelustrategiatyö käynnistyi.
- Kotoutumisen edistämiseksi tehtiin toimenpiteitä pakolaisten ja muiden Nokialla asuvien vieraskielisten kiinnittymiseksi yhteisöön tarjoamalla ohjausta ja neuvontaa sekä tutustuttamalla paikallisiin palveluihin. Kaupunki liittyi Migrin kuntamalliin tilapäistä suojelua saavien Ukrainasta paenneiden majoittamiseksi. Kotoutumisen edistämistä tehtiin monialaisesti sekä yhteistyössä SPR paikallisosaston ja Pirkan opiston kanssa.

Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

- Lasten ja nuorten Harrasta Nokialla -toimintamallin avulla tavoitettiin hyvin harrastamattomia lapsia ja nuoria. Keväällä oppilaista 28 % kertoi, että Harrasta Nokialla -harrastus on heidän ainoa harrastuksensa.
- Nuorisotyössä on panostettu nuorten tavoittamiseen verkossa yhdessä Verkkonuorisotalo Netarin kanssa ja heikoimmassa asemassa olevien nuorten kohtaamiseen, mm. pienluokkayhteistyön ja pienryhmätoiminnan avulla.
- Kouluyhteisöjen hyvinvointia tukevaa toimintaa ja kohtaavaa työskentelyä tuettiin hankerahalla palkatun kouluyhteisöohjaajan avulla.
- Vapaaehtoistyön yhteinen toimintamalli kehitettiin vapaaehtoistyön koordinoimiseksi ja vapaaehtoisten kouluttamiseksi.
- Tilojen monipuolista käyttöä kokeiltiin Taidetalolla yhdessä kulttuuri- ja kansalaistoiminnan seuraparlamentin kanssa.
- Osallistuvaa budjetointia pilotoitiin tarjoamalla nuorille mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa haluamaansa kesälomatoimintaa.
- Yhteinen opisto -hanke käynnistettiin edistämään saavutettavuutta ja asukkaiden hyvinvointia.

Tuemme kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Keskeisiä tilastoja

Nokialaisten koettu osallisuus asteikolla 1-5, 2022 (n=179)

Nokialaisista nuorista	2019	2021
Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön, %	77,5	70,3
Kokee pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin, %	77,3	73,6

Osuus nuorista, jotka tuntevat itsensä yksinäiseksi	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	2,8	3,6	3,9
Perusopetus 8. ja 9. lk	10,1	15,1	16,2
Lukio 1. ja 2. vuosi	6,1	14,6	17,3
Ammatillinen oppilaitos	9,1	12,5	16,3

Osuus nuorista, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	0,8	1	0,9
Perusopetus 8. ja 9. lk	9,7	7,4	9
Lukio 1. ja 2. vuosi	8,9	8,2	7,9
Ammatillinen oppilaitos	7,2	10,7	9,9

Koulukiusaamisesta kertomisen jälkeen kiusaaminen jatkunut tai pahentunut	2017	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	10,2	17,1	16,2
Perusopetus 8. ja 9. lk	23,3	40	30,7

Työllisyys	2021	2022	HVA 2022
Työttömät, % työvoimasta	9,3	7,4	8,6
Työttömien aktivointiaste, %	34,8	37,8	37,4
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä	30,7	29	32,1
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta	16,2	10,7	10
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista	4,2	3,2	3,8

Tuemme kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Huolenaiheita:

- NEET-nuorten (ei työelämässä, opiskelemassa tai koulutuksessa olevat nuoret) osalta on varmistettava, että sosiaalipalveluita, kuntoutuspalveluita sekä päihde- ja mielenterveyspalveluita on jatkossakin tarjolla lähipalveluna kunnassa
- Nuorille aikuisille ja erityisesti NEET-nuorille on tarjolla vähän harrastamisen ja osallistumisen paikkoja. Vapaa-aika, sosiaalinen verkosto ja mielekkäät harrastukset ovat tärkeässä roolissa myös NEET-nuorten hyvinvoinnissa ja tämä on huomioitava erilaisten harrastusmahdollisuuksien tukemisessa sekä osallistumiskynnyksen madaltamisessa.
- Maahanmuuttajaoppilaiden integroimista osaksi kouluyhteisöä tulisi vahvistaa.
- Kouluikäiset ja lastensuojeluyksiköistä tulevat nuoret tarvitsisivat vahvempaa tukea.
- Yksinäisten oppilaiden mukaan saaminen vaatii enemmän resursseja ja varhaista puuttumista.
- Oppilaanohjaukseen ja teho-ohjaukseen on liian vähän resursseja. Syrjäytymiskehityksen ehkäisemisen näkökulmasta varhainen vaikuttaminen riittävien resurssien avulla on tärkeää.
- Työntekijöiden ja ammattilaisten tietoisuutta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisesta kohtaamisesta tulisi kehittää lisäämällä tietoisuutta sekä huomioimalla yhdenvertainen kohtelu. Ammattilaisten ja työntekijöiden käsityksillä ja asenteilla on vaikutus sekä yksilöiden kohtaamisessa että aihetta koskevan asenneilmapiirin luomisessa.
- Keskustan nuorisotilan muutto Virtaan on heikentänyt sateenkaarinuorten asemaa. Tarvetta on positiivisen erityiskohtelun lisäämiselle ja aiheen yhteiselle työstämiselle nuorten kanssa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.
- Haasteet pitkäikäistyöttömien terveystilanteen sekä työkyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä ovat näkyneet mm. työttömien terveystarkastuksien jonoutumisena.
- Kuntalaiskysely on vielä nuorisotyön osalta puutteellinen ja sen kehittämiseen olisi mahdollista ottaa mm. nuoret mukaan.
- Kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua omaa elämäntilannetta koskevien toimintojen suunnitteluun ja päätöksentekoon tulisi vahvistaa tarjoamalla kuntalaisten tarpeiden ja toiveiden pohjalta kehitettyjä osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.
- Haavoittuvassa asemassa asukkaiden kuuleminen ja heidän osallistumisen mahdollistaminen vaatii erityistä huomiota. Osallisuuden edistämässä tavoitetaan yleisesti juuri aktiiviset ja hyvinvoivat asukkaat, jonka johdosta ilman erityistä huomiointia haavoittuvassa asemassa olevien asukkaiden näkemykset jäävät huomioimatta.
- Lähipalvelun toteutuminen varhaiskasvatuspaikan saamisessa on laskenut toisena vuonna peräkkäin varhaiskasvatuksen huoltajille tehdyn kyselyn mukaan. Varhaiskasvatuksen toteutuminen lähipalveluna on tärkeää lasten kehitykselle, sillä se luo pysyvyyttä sosiaalisiin suhteisiin, ja pysyvyyden myötä tukee osaltaan ystävyyssuhteiden muodostumista ja ylläpitämistä sekä jatkumoa kouluun.

Edistämme mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja

Määritetään ehkäisevän päihde- ja
mielenterveystyön rakenteet ja vastuut.

Vaikutetaan päihteitä ja mielenterveyden
pulumia koskeviin asenteisiin ja tietoon

Päihteettömyyttä ja mielen hyvinvointia
edistäviä ja haittoja ehkäiseviä toimia
kehitetään kaupungin toiminnassa ja
sidosryhmien kuten järjestöjen kanssa.

Kuva: Kalle Saarinen

Edistämme mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja

Nuorten päihdekasvatus ja ennaltaehkäisy

- Kaikille 6. luokille järjestettiin kutostunnit, joissa keskusteltiin mm. päihteistä, mielenterveydestä, mediakasvatuksen teemoista, seksuaalisuudesta ja tunnetaidoista.
- Koulujen päihdekasvatuksessa mahdollistettiin 7. luokkalaisille päihdepelin pelaaminen Seppo.io-alustalla.
- Nuorten päihdetietoutta ja hyvinvointia tuettiin nuorisotyön eri toimintamuodoissa järjestetyissä tilaisuuksissa, kampanjoissa, teemaviikoissa, tapahtumissa ja tietoiskuissa avulla.
- Nuorten Helpperin avulla tarjottiin nopeaa matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita 12-17-vuotiaille nuorille.
- Kaupunkiin luotiin nuorten päihdemalli, joka ohjaa päihteidenkäyttöön puuttumisessa työparimallin mukaisesti. Malli jalkautettiin nuorten parissa työskenteleville toimijoille.

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön rakenteita ja resursseja kehitettiin

- Ehkäisevän päihdetyön vastuuelimeksi nimettiin organisaatio- ja hallintosääntömuutoksessa hyvinvointi- ja vapaa-aikajaosto.
- Koulukuraattoreja ja -psykologeja koulutettiin nuorten masennusoireilun ehkäisyyn ja hoitoon tarkoitetun IPC-menetelmän käyttöön.
- Mielenterveyskuntoutujien liikunta-aktiivisuutta lisättiin järjestämällä liikuntakokeilu yhdessä mielenterveyspalveluiden, Nokian palloseuran ja Hämeen liikunta- ja urheilun kanssa.

Edistämme mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja

Keskeisiä tilastoja

Poliisin päihdetilastot	2019	2020	2021
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta	2,7	4,7	5,5
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta	2,7	3,3	5,3

Osuus nuorista, joiden vanhemman liiallinen alkoholin käyttö aiheuttanut haittaa	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	5,5	5,5	5,4
Lukio 1. ja 2. vuosi	2,8	5,7	5,9
Ammatillinen oppilaitos	0,7	5,9	6,9

Osuus nuorista, jotka tupakoivat päivittäin	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	2,5	5,5	4,9
Lukio 1. ja 2. vuosi	1,1	2,6	2
Ammatillinen oppilaitos	14,4	14,8	14,8

Osuus nuorista, jotka käyttävät sähkö tupakkaa päivittäin	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	2	3,2	2,2
Lukio 1. ja 2. vuosi	0,6	1,3	0,4
Ammatillinen oppilaitos	3,9	1,9	3,1

Osuus nuorista, joiden mielestä omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	49	57,6	50,7
Lukio 1. ja 2. vuosi	54,7	58,4	59,4
Ammatillinen oppilaitos	60,3	70,5	67,2

Osuus nuorista, joilla on kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	12,3	17,1	20,7
Lukio 1. ja 2. vuosi	11,7	14,5	21,3
Ammatillinen oppilaitos	7,3	17,4	18,5

Koulu-uupumus	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	-	14,3	12,9
Perusopetus 8. ja 9. lk	15	20,7	21,2
Lukio 1. ja 2. vuosi	14,6	16,1	19,2
Ammatillinen oppilaitos	3,9	10,6	13

Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana	2019	2021	HVA 2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	15,8	28,5	27,7
Lukio 1. ja 2. vuosi	11,8	27	29,1
Ammatillinen oppilaitos	8,7	16,3	24,9

Edistämme mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja

Huolenaiheita:

- Nuorten uupuminen on kasvussa ja näkyy yhä selkeämmin heidän parissaan työskenteleville. Kouluterveyskyselyn tuloksissa mm. koulu-uupumus, riittämättömyyden tunnen opiskelijana, ahdistuneisuus ja masennusoireilu ovat nousseet.
- Sosiaalisen median vaikutukset nuoren kasvuun ja kehitykseen ovat yhä selkeämmin esillä.
- Sosiaalinen media ja sen tuomat ilmiöt ovat nousseet esiin.
 - Erilaiset negatiiviset ilmiöt, kuten seksuaalinen häirintä (grooming), mielenterveyden haasteiden kasvun yhteys someen, päihteiden ostaminen ja välittäminen verkon välityksellä, päihde- ja väkivaltakulttuurin ihannointi ja asenneilmapiiirin leviäminen.
 - Some-riippuvuus ja kaikki sen liiakäytöstä aiheutuvat haitat, kuten muutokset keskittymiskyvyssä, pitkäjänteisyydessä, vaikeudet sosiaalisten suhteiden luomisessa, kiusaamis- ja häirintäongelmat, motivaation aleneminen toivotun tulevaisuuden tavoittelussa ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen.
 - Vanhempien ymmärrystä tulisi vahvistaa, jotta koulut voisivat toimia heidän kanssaan yhteistyössä haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Somen liiakäyttö on samanaikaisesti myös kasvava ongelma aikuisten kohdalla.
- Sähkötupakan ja kannabiksen käyttö vaikuttavat olevan yleistymässä. Työntekijöiden havaintojen mukaan käyttäjäkunta on myös muuttumassa yhä nuoremaksi. Tilastot myös osoittavat, että valtaosa nokialaisista nuorista kokee Nokialla olevan helppo hankkia huumeita. Edellinen kouluterveyskysely toteutettiin keskellä pandemia-aikaa, jonka vuoksi päihteidenkäyttö tilastotiedon valossa vaikuttaisi laskeneen. Tilastojen taustalla vaikuttaa yhteiskunnan sulkeutumisen vaikutukset, vapaa-ajanviettomahdollisuuksien rajoittuminen ja kotona olo, sekä rajoituksista johtuneet päihteiden saatavuuden muutokset.
- Ankkuri-toiminnalla ei ole virallista toimintasopimusta ja nuorisotyö ei vielä ole osana toimintaa.
- Nykyinen maailmantilanne aiheuttaa lisääntyvää ahdistusta. Muun muassa pandemian vaikutukset, sota, väkivalta, taloustilanne ja ilmastonmuutos luovat epävarmuutta.
- Psykologin toimia ei ole saatu täytettyä eikä terveydenhoitajan toimia ole voitu perustaa.
- Huoli nuorten aikuisten (alle 29-v.) vakavista päihdeongelmista on edelleen ajankohtainen. Huumeasiakkaiden lisääntyminen ja heille palvelutarpeen mukaisen tuen saaminen on haasteellista.
- Päihteiden käyttö on polarisoitunut. Päihteidenkäytön taustalla on suuri määrä erilaisia vaikuttavia tekijöitä, jotka vaativat muuhunkin kuin vain päihteidenkäyttöön puuttumista.

Kehitämme hyvinvoinnin edistämisen johtamisen ja työn rakennetta

Laaditaan kaupungin hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen työn rakenteet.

Kehitetään suunnitelmallisesti hyvinvointityön yhteistyötä ja yhteistyörakenteita

Kehitetään hyvinvointiviestintää.

Kehitetään osallisuutta

Poikki-
hallinnollisen
hyvinvointityön
kehittäminen

Kehitämme hyvinvoinnin edistämisen johtamisen ja työn rakennetta

- Hyvinvointiohjelma hyväksyttiin valtuustossa 9/22.
- Asukaskyselyllä selvitettiin hyvinvointiohjelmassa nimettyjen keskeisten tavoitteiden merkityksellisyyttä kuntalaisille.
- Talousarvioon asetettiin hyvinvointiohjelman tavoitteita vuodelle 2023.
- Terve Suomi -tiedonkeruun ostaminen THL:ltä vietiin osaksi talousarvioita 2023-2025.
- Vuoden 2022 aikana suunniteltiin kaupungin hyvinvointityön organisaatiouudistus, jossa osoitettiin hyvinvointityön johtamisen vastuu hyvinvoinnin ja vapaa-ajan tulosalueelle. Hyvinvoinnin vastuutahot ja vastaavat toimielimet määriteltiin.
- Hyvinvointiryhmän ja teemaryhmien rakenne, kokoonpano ja tehtävät määriteltiin uudelleen. Teemaryhmiä yhdistettiin ja rakennetta tehostettiin.
- Osallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet asetettiin talousarviotavoitteeksi 2023. Osallisuuden kärkihanketta suunniteltiin ja ryhmä aloitti toimintansa vuoden lopussa.
- Hyvinvointiohjelmasta viestittiin kaupungin sivuilla, vapaa-aikapalveluiden asukaslehdissä sekä Nokian Uutisissa.
- Hyvinvointiviestintää kehitettiin Pirkan opiston ja kaupungin yhteistyönä.
- Nokialle luotiin perhekeskusverkosto ja sen yhteydessä kehitettiin systeemistä työtettä.
- Lapsen oikeuksia kunnan rakenteissa on vahvistettu sisällyttäen yleisperiaatteet hyvinvointiohjelman tavoitteisiin ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.
- Yhteistyörakenteita ja yhdyspintoja suunniteltiin hyvinvointialueen kanssa.

HYTE-kerroin

- HYTE-kerroin ohjaa kuntien hyvinvointityön kehittämistä ja tuottaa kuntakohtaisia vertailukelpoista tietoa.
- Vuoden 2023 alusta lähtien kunnille maksetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaa.
- HYTE-kerroin koostuu prosessi- ja tulosindikaattoreista.
 - Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15) mittaavat nykytilannetta. *"Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on"*.
 - o Kuntajohto, liikunta, perusopetus, kulttuuri
 - Tulosindikaattorit (6) mittaavat muutosta väestössä. *"Minkälaisia muutoksia kunnan asukkaiden terveydessä ja hyvinvoinnissa on tapahtunut kahden vuoden aikana"*?
 - o Ylipaino, koettu terveys, koulupudokkaat, työkyvyttömyyseläke, kaatumishoitojaksot, toimeentulotuki
- Nokialla hyte-kertoimen kokonaispistemäärä on noussut tulosindikaattoreiden pistemäärän nousun myötä. Pistemäärä on viiden parhaan joukossa Pirkanmaan hyvinvointialueen kunnista.

Muutoksia Nokian HYTE-indikaattoreiden tuloksissa:

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä laski.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24-vuotiaiden osuus laski.
- Työkyvyttömyyseläkettä tai toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus laski.

HYTE-kerroin	2021	2022
HYTE-kertoimen pistemäärä (0-100)	65	71
Prosessi-indikaattorien keskiarvo	88	88
Tulosindikaattorien keskiarvo	41	53
HYTE-kerroin €/asukas	18,3	20
HYTE-kerroin, 1000 €	631,4	698,4

HYTE-kerroin 2022 lähikunnissa	Nokia	Kangasala	Ylöjärvi	Lempäälä	Pirkkala	Tampere
HYTE-kertoimen pistemäärä (0-100)	71	64	66	77	74	74
Prosessi-indikaattorien keskiarvo	88	77	79	91	89	97
Tulosindikaattorien keskiarvo	53	51	53	63	58	51
HYTE-kerroin €/asukas	20	18,1	18,8	21,8	20,9	21

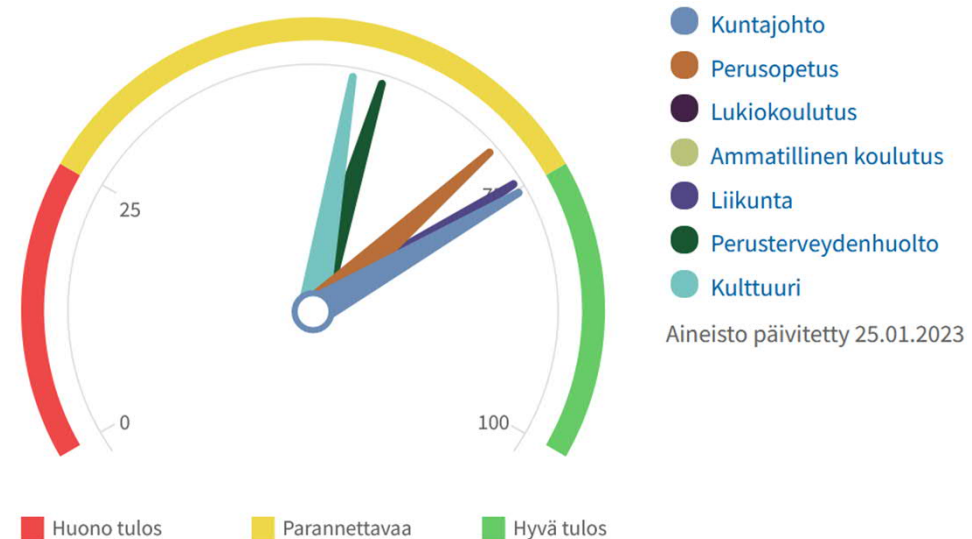
- Nokian TEAvisarin kokonaispistemäärä on vaihdellut muutamalla pisteellä vuosittain. Nokian pistemäärä on koko maan keskitasolla ja hieman Pirkanmaan hyvinvointialueen pistemäärää alhaisempi.
- Vuoden 2022 aikana TEAvisariin päivitettiin tiedot perusterveydenhuollon sekä liikunnan palveluista.

TEAvisarin pistemäärät	Nokia 2020	Nokia 2022	HVA 2022	Koko maa
Kokonaispistemäärä	65	67	71	68
Perusterveydenhuolto	62	57	76	70
Liikunta	75	74	70	72

Sytä muutoksille pistemäärässä voi olla useita:

- Tilanne Nokialla on muuttunut, joka vaikuttaa pistemäärään.
- Kysymykset ovat muuttuneet ajan myötä ja maksimipistemäärää varten vaaditaan yhä enemmän tai laajempaa työtä.
- Kysymyksiin ovat vastanneet eri vuosina eri ihmiset, jotka ovat tulkinneet kysymyksiä tai arvioineet Nokian tilannetta eri tavoin.

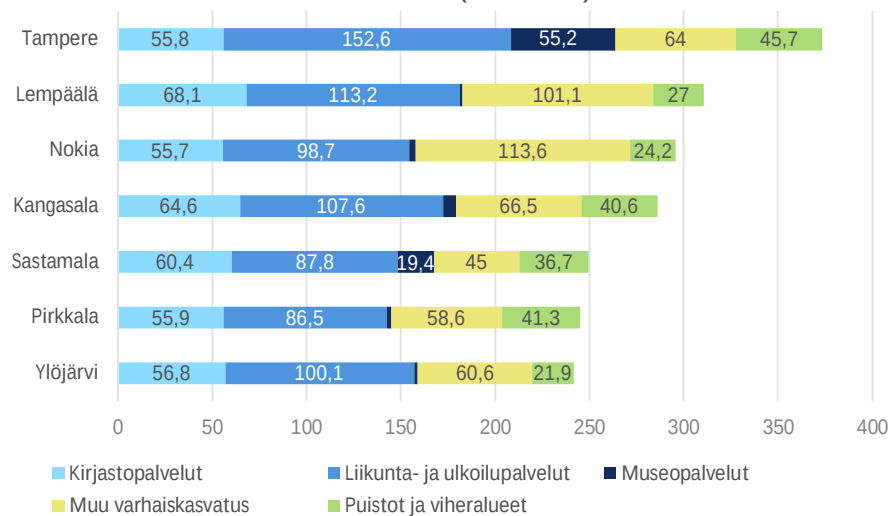
Kaikki sektorit : Nokia 2022

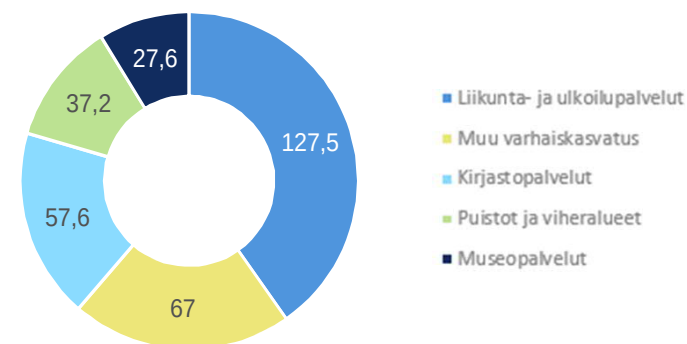
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset 2021

Kuntien viiden suurimman palveluluokan
HYTE-erät (€/asukas)

Kaikki HYTE-erät kunnittain (30 palveluluokkaa)	(€/asukas)
Tampere	562,2
Kangasala	518,3
Lempäälä	489,4
Nokia	456,8
Sastamala	416,7
Pirkkala	408,5
Ylöjärvi	357,2

Pirkanmaan HVA:n kuntien HYTE-erät (€/asukas)

Nokian HYTE-erät (€/asukas)

